

Asiantuntijalausunto**Anu Sepponen > Ruokolahden kunta****Seppo Koskinen****Työoikeuden emeritusprofessori****(opetusalanalla ollut myös virkamiesoikeus ja olen toinen Virkamiesoikeuden perusteet –
kirjan kirjoittajista)****1. Asian tausta**

Anu Sepponen on pyytänyt asiantuntijalausuntoani otsikkokohdassa mainitusta asiasta. Ruokolahden kunnanhallitus on tehnyt 12.10.2021 seuraavan sisältöisen päätöksen:

” Kunnanhallitus totesi, että Anu Sepponen on ollut ilman pätevää syytä poissa Ruokolahden kunnanjohtajan virantoimituksesta 1.10.2021 alkaen.

Anu Sepposella on ollut 24.8.2020 alkaen virkasuhde sekä Ruokolahden että Rautalammin kuntaan. Viranhaltijalain 18 §:n mukaisesti viranhaltija ei saa ottaa eikä pitää sellaista sivutointoa, joka edellyttää työajan käyttämistä sivutoimeen kuuluvien tehtävien hoitamiseen, ellei työnantaja hakemuksesta myönnä siihen lupaa. Ennestään olevan toimen pitäminen viranhaltijan tullessa otetuksi virkasuhteeseen on kiellettyä, ellei toimivaltainen viranomainen myönnä viranhaltijalle tämän hakemuksesta sivutoimilupaa. Anu Sepponen ei ole hakenut sivutoimilupaa Ruokolahden kunnasta toimiakseen Rautalammin kunnan kunnanjohtajana.

Viranhaltijalain 43 §:n 1 momentin mukaan ennen työnantajan suorittamaa irtisanomista tai purkamista viranhaltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi virkasuhteen päättämisen syistä perusteluineen. Kunnanhallitus kutsuu Anu Sepponen kuulemistilaisuuteen 20.10.2021 kello 15.00 työnantajan harkitessa ryhtymistä virkasuhteen purkamiseen yllä mainittujen asioiden perusteella. Anu Sepposelle ilmoitetaan oikeudesta häntä kuultaessa käyttää avustajaa. Suulliseen kuulemistilaisuuteen saapumisen lisäksi tai vaihtoehtoisesti Sepponen voi antaa myös kirjallisen vastineen. Kirjallinen vastine on annettava viimeistään kuulemistilaisuudessa kunnalle tai toimitettava ennen kuulemistilaisuuden alkamista kuntaan. Mikäli Sepponen ei käytä mahdollisuutta tulla kuulluksi, tämä ei estä työnantajaa tekemästä päätöstä asian suhteen.”

Otan seuraavaksi kantaa yllä mainitun päätöksen lainmukaisuuteen.

Asiantuntijalausunto perustuu seuraavaan asiakirja-aineistoon, jota olen saanut haltuuni:

- Kunnanhallituksen päätös 12.10.2021
- Kunnallisvalitus Anu Sepponen 2.11.2020 liitteineen sis. valituksenalaiset päätökset
- Anu Sepposen vastine 25.11.2020 liitteineen
- Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätös 23.6.2021

2. Lausunto

Näkemykseni mukaan osapuolten tulisi pyrkiä ratkaisemaan asian ensisijaisesti neuvotteluteitse. Kysehän on kunnanjohtajasopimusta koskevasta erimielisyydestä, jonka ratkaisemiseen osapuolet voivat käyttää esimerkiksi ulkopuolista sovittelijaa tai välimiestä. Mikäli kunnalla ei ole tahtotilaa toimia tämän mukaisesti, viranhaltijalain mukainen purkaminen ei ole oikea tapa päättää tässä tilanteessa virkasuhdetta.

Laissa kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta virkasuhteen purkaminen on säädetty seuraavasti:

41 §: Työnantaja saa purkaa viranhaltijan virkasuhteen noudatettavasta irtisanomisajasta tai määräajan pituudesta riippumatta päättyväksi heti vain erittäin painavasta syystä. Tällaisena syynä voidaan pitää laista tai määräyksistä johtuvien, virkasuhteeseen olennaisesti vaikuttavien velvoitteiden niin vakavaa rikkomista tai laiminlyöntiä, että työnantajalta ei voida kohtuudella edellyttää virkasuhteen jatkamista edes irtisanomisajan pituista aikaa.

Mielestäni esillä olevassa tilanteessa kyse on yksinomaan kunnan ja Sepposen välisestä kunnanjohtajasopimusta koskevasta erimielisyydestä. He eivät ole päässeet asiassa yksimielisyyteen ja siitä syystä on syntynyt esilläoleva tilanne. Sepponen toimisi kunnanjohtajana, jos tätä erimielisyyttä ei olisi. Kyse ei siis ole sellaisesta virkasuhteeseen olennaisesti vaikuttavan velvoitteen rikkomisesta, jota em. lain 41 § koskee.

Kyseinen kunnanjohtajasopimusta koskeva erimielisyys on aiheuttanut sen, että Sepposen virkasuhde ei ole käytännössä edes alkanut ja kuntakaan ei ole maksanut Sepposelle palkkaa. Viranhaltijalain 41 § on tarkoitettu ensi sijassa koskemaan jotakin viran hoitamiseen liittyvää rikkomusta.

Yleisesti ottaen on mahdollista, että henkilö on kahden kunnan kunnanjohtaja. Tässä tapauksessa kahden viran hoitamisesta on tehtävä sopimus ja haettava sivutoimilupa. Nyt virantoimitusta ei ole kuitenkaan aloitettu Ruokolahdella. Ottaen lisäksi huomioon kunnanjohtajasopimukseen liittyvät epäselvyydet, sivutoimilupaa ei näkemykseni mukaan tarvita käsillä olevassa asiassa vielä tässä erimielisyysvaiheessa. Esillä olevassa tilanteessa ei ole kyse edes todellisesta sivutoimesta vaan riidan olemassaoloon liittyvästä Sepposen asemaa turvaavasta väliaikaisesta tilasta.

Näkemykseni mukaan viranhaltijalain soveltaminen kunnanjohtajan erottamiseen ei voi tulla nyt kysymykseen. Kannanottoni ei tarkoita sitä, etteikö kunnalla olisi olemassa mitään keinoa päättää Sepposen virkasuhdetta.

Jos asiaa ei haluta ratkaista sovinnollisesti, oikea tapa on viedä asia kunnanvaltuuston käsiteltäväksi kuntalain 43 §:n mukaisesti kunnanjohtajan luottamuksen mittaamiseksi. Tässäkin yhteydessä on tuotava esille tilanteeseen johtaneet syyt ja arvioitava kokonaisuutta. Irtisanomiseen tarvitaan 2/3 enemmistö.

Kuntalain 43 § (Kunnanjohtajan irtisanominen tai siirtäminen muihin tehtäviin) kuuluu seuraavasti:

Valtuusto voi irtisanoa kunnanjohtajan tai siirtää hänet muihin tehtäviin, jos hän on menettänyt valtuuston luottamuksen.

Asia tulee vireille kunnanhallituksen esityksestä tai vähintään neljäosan valtuutetuista tehtyä sitä koskevan aloitteen. Asiaa valmisteltaessa

kunnanjohtajalle on ilmoitettava, mihin luottamuksen menetys perustuu, ja varattava hänelle tilaisuus tulla kuulluksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemiseen vaaditaan, että sitä kannattaa kaksi kolmasosaa kaikista valtuutetuista. Päätös voidaan panna heti täytäntöön. Samalla kunnanjohtaja voidaan vapauttaa tehtäviensä hoidosta.

Mielestäni kunnanjohtajasopimusta koskeva erimielisyys ja siitä aiheutuneisiin tilanteisiin puuttumisen tulee tapahtua säännösten tasolla ennemmin kuntalain 43 §:n kuin viranhaltijalain 41 §:n perusteella. Kunnan tulee käyttää sitä säännöstä, joka parhaiten vastaa syntyneen erimielisyyden sisältöä ja syytä.

Turussa 18. lokakuuta 2021

Seppo Koskinen

Emeritusprofessori